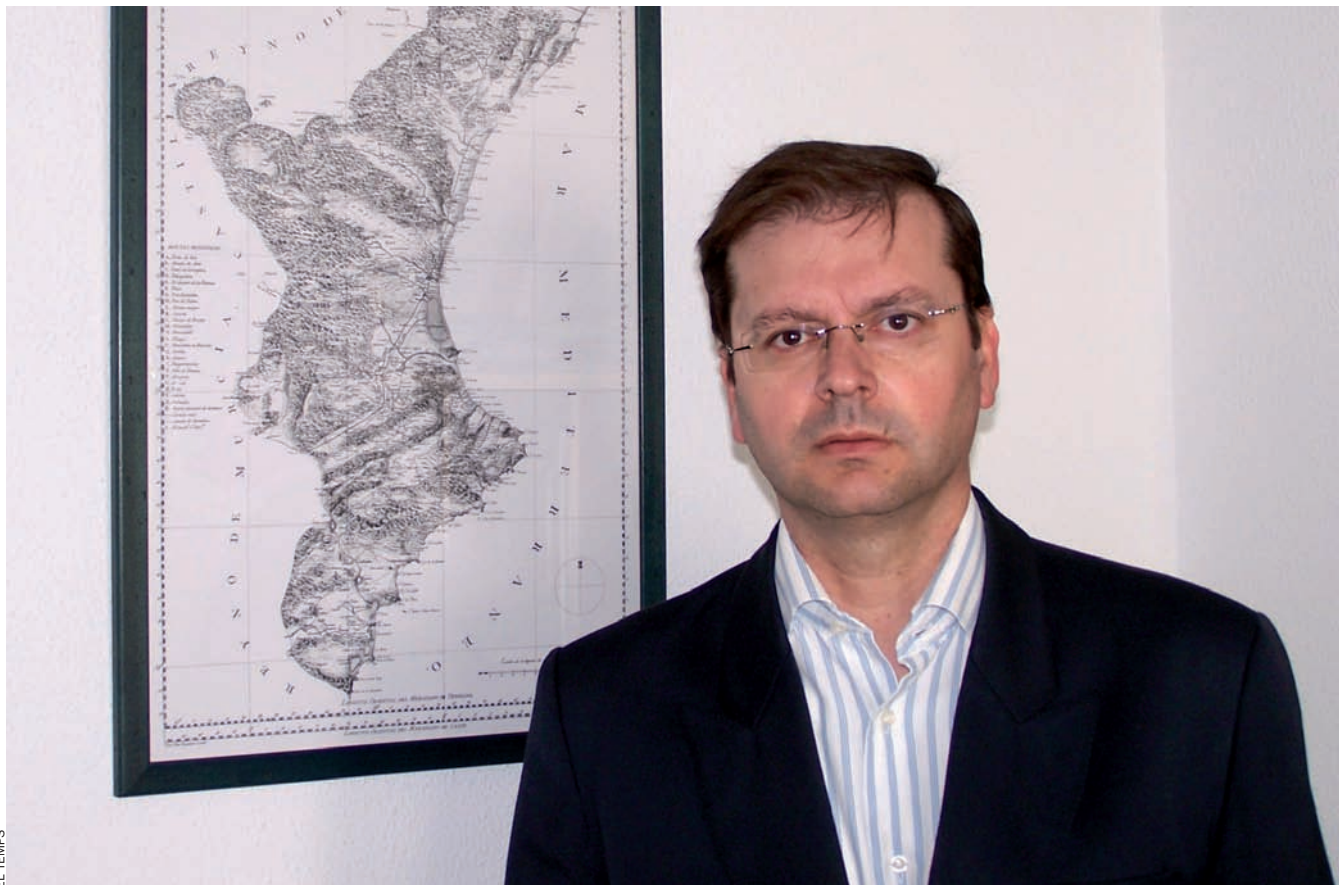

“El Tajo-Segura és insubstituible”

EL TEMPS

Antonio Rico (Novelda, Vinalopó Mitjà, 1966) és catedràtic de geografia regional de la Universitat d'Alacant i expert en qüestions hídriques. En aquesta entrevista defensa la bona utilització que s'ha fet de l'aigua del transvasament Tajo-Segura.

Per què és tan important el transvasament Tajo-Segura per a les comarques d'Alacant?

—El Tajo-Segura aporta 170 hectòmetres cúbics a Alacant, cosa que el converteix en la principal font de subministrament d'aigua. A més, és la que aporta l'aigua de més qualitat, molt més que la dels aquífers o la que aporta el Segura. Cal afegir que és la que surt a més bon preu. Beneficia el Baix Segura, el Baix Vinalopó i el Camp d'Alacant, i també beneficia dos municipis del

Vinalopó Mitjà. Aproximadament, són 35 municipis en què viuen un milió d'habitants. Són unes 60.000 hectàrees, on és conreen cultius competitius i amb vocació exportadora.

—I no hi ha alternativa a aquesta aigua? La dessalació, per exemple?

—Les dessaladores poden ser un complement, sobretot en èpoques de sequera a les zones de costa. Les valorem molt positivament perquè han augmentat la garantia de subministrament. Però el Tajo-Segura continua essent

una font insubstituible per al proveïment d'aigua de boca perquè aporta entre el 50% i el 60% dels recursos que s'utilitzen.

—Si s'aprovara la reserva de 4.000 hectòmetres cúbics, perillaria el subministrament d'aigua de boca?

—Sí, perillaria. El preàmbul de l'Estatut és ple de disposicions en matèria d'aigua que resulten inconstitucionals i que són una intromissió en les competències estatals. Hi ha un intent molt clar per part de Castella - la Manxa de patrimonialitzar els recursos hídrics d'aquell territori. I això no té sentit perquè avui no hi ha una demanda que justifiqui una reserva tan alta, que significaria doblar el consum de Castella - la Manxa. Si analitzes el pla espanyol de regadius, t'adones que a Castella - la Manxa no es preveu un creixement dels regadius que justifiqui l'augment de necessitats hídrics. Tampoc no hi

ha previst un creixement demogràfic que justifique una tal disposició d'aigua. Ells volen una reserva hídrica de 4.000 hectòmetres cúbics quan a la Comunitat Valenciana consumim 3.500 hectòmetres cúbics i tenim una població que dobla la de Castella. Des del punt de vista tècnic, no hi ha raó per a la reserva.

—**L'activitat agrícola de Castella-la Manxa, doncs, no patiria gens si no s'aprovaren els 4.000 hectòmetres.**

—No. Una reserva de 2.500 hectòmetres podria tenir cert sentit, però una de 4.000 no té trellat.

—**Dieu que la reserva dels 4.000 hectòmetres no afecta solament el Tajo-Segura. Què voleu dir?**

—Els 4.000 hectòmetres de reserva no afecten únicament el Tajo, sinó també la resta de rius i conques hidrogràfiques que passen per Castella - la Manxa o hi naixen, és a dir: Xúquer, Segura, Guadalquivir, Guadiana, Duero i Ebre.

—**Per tant, la reserva de 4.000 hectòmetres també té riscos per al Xúquer?**

—Si s'aprovara, els recursos que aporten l'alt Xúquer al baix Xúquer en sortirien perjudicats. Això faria perillar el subministrament d'aigua per a reg de les dues riberes del Xúquer, el subministrament del Xúquer-Túria —que dona a beure a 1,5 milions de valencians de l'àrea metropolitana— i l'Albufera de València. I, és clar, també en podrien resultar afectats els cabals ecològics.

—**Parlant de cabals ecològics, els partidaris de posar límits al transvasament Tajo-Segura asseguren que a la capçalera el Tajo no supera el seu cabal ecològic i que, per tant, es contravé la directiva marc de l'aigua.**

—El cabal ecològic es va establir a l'anterior pla de conca del Tajo i, en les condicions actuals d'explotació del transvasament, és respectat. L'anterior pla estableix que per sota de 240 hectòmetres cúbics, entre els embassaments d'Entrepeñas i Buendía no hi ha transvasament, perquè així s'assegura el cabal ecològic del riu. Ara bé, potser darrere de tota aquesta polèmica hi ha la intenció d'augmentar el cabdal ecològic d'aquest tram per amenaçar el funcionament del Tajo-Segura. Però, es mire per on es mire, posar una reserva tan voluminosa, de 4.000 hm, és una amenaça.

“La reserva de 4.000 hm de l'Estatut també posa en perill el Xúquer”

Per molt que la reserva siga al preàmbul i, *a priori*, no tinga valor normatiu, hi ha nou articles d'un capítol sobre les competències hídriques de Castella-la Manxa on es diu que qualsevol transvasament que tinga l'origen a les conques de Castella hauria d'obtenir un informe positiu d'aquest govern. Això és inconstitucional, perquè qui s'hi ha de pronunciar és l'estat.

—**Escudant-se en raons ambientals no es va fer el Plan Hidrológico Nacional. Si seguim aquest criteri, diuen els castellano-manxecs, el transvasament Tajo-Segura també s'hauria de derogar. Ací els detractors del transvasament tenen un bon argument.**

—Ja fa sis anys que es va donar via lliure a la patrimonialització de l'aigua per part d'algunes comunitats autònomes, en aquest cas de Catalunya i Aragó. La inviabilitat del transvasament de l'Ebre és discutible. En aquell moment no es va valorar la possibilitat d'escollir la solució de fer un transvasament de l'Ebre fragmentat, amb dos ramals, un fins a València i un altre fins a Barcelona. Dels punts de vista tècnic, econòmic i ambiental era completament viable. Es podia haver fet un transvasament de 350 hectòmetres cúbics al País Valencià. Allò que no era viable eren els 1.050 hectòmetres cúbics que proposa el Partit Popular. Encara més, hi ha algun estudi tècnic subscrit el maig del 2004, quan ja hi havia Cristina Narbona, en què s'admet que, complint tots els requeriments ambientals del Baix Ebre, es podia fer un transvasament de 650 hm³. Una solució fragmentada era viable i desitjable, però la decisió es va prendre d'una manera visceral. I tard o d'hora caldrà fer aquest transvasament.

—**Però hi ha un corrent d'opinió, del qual també participen alguns tècnics, que és contrari als transvasaments?**

—Jo no parle d'un macrotransvasament com el que proposava el Partit

Socialista el 1993, que preveia 1.855 hectòmetres, o com el del PP, del 2001, que era de 1.050. Parlem d'un transvasament reduït a la meitat. Cap a València i Barcelona se'n podrien extraure, conjuntament, 450 hm, és a dir, la meitat.

D'una altra banda, la dessalació no ha aportat una solució definitiva als problemes que hi ha per a proveir els regadius d'Alacant i de Múrcia. Això significa que la millor solució és la suma de totes les solucions: dessaladores, reutilització, transvasament i una correcta gestió de la demanda. Si que és clar que els cultius de regadius disminueixen a Alacant i augmenten a la Manxa, en una zona on hi ha cultius projectats per la PAC. Per tant, hi ha aspectes que, des del punt de vista d'ordenació del territori, no es fan bé.

—**Castella - la Manxa addueix que ells també tenen dret al desenvolupament, a utilitzar aquesta aigua per als seus cultius.**

—Darrerament, al marge esquerre del Segura, els agricultors han regat durant tres anys amb 500 metres cúbics per hectàrea i any, la qual cosa és una dotació insuficient. Aquestes persones ho passen molt malament, perquè veuen que no poden pagar el preu de la dessalació i, alhora, la principal font de subministrament, el Tajo-Segura, és amenaçada de mort.

—**Però, ara com ara, quin percentatge de l'aigua transvasada es dedica al regadiu?**

—Quan hi ha èpoques de sequera, com aquests darrers anys, es dedicava a l'abastament el 70% o el 80% i al regadiu el 20% o el 30%.

—**Us ho demane perquè quan es parla de l'aigua es recorre tot sovint a l'argument agrícola. Però després resulta que la major part de l'aigua ha servit per a alimentar un determinat model urbanístic.**

—Nosaltres hem fet una anàlisi del comportament de les demandes turístiques i urbanes i això que tenim és que, si bé es veritat que entre el 1985 i el 1996 va haver-hi un creixement important del consum d'aigua potable, a partir del 1996 el consum d'aigua es va estabilitzar.

—**Però com és possible si l'ocupació del territori ha augmentat?**

—Fins en aquell moment es feia una gestió de l'abastament de l'aigua potable francament millorable. Hi havia

